

Мукачівський державний університет
факультет економіки, управління та інженерії
кафедра фінансів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ
“ПОДАТКОВА СИСТЕМА”
для студентів напрямку підготовки
6.030508 «Фінанси і кредит»
денної, заочної форми навчання

Мукачево
2016

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Податкова система» для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» денної, заочної форми навчання / Укладач: к.е.н., доцент кафедри фінансів Петричко М.М. - Мукачево: МДУ, 2016. – 54 с. (2,8 авт. арк)

Укладач: М.М.Петричко, кандидат економічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

Відповідальний

за випуск: Т.В.Черничко, зав. кафедрою фінансів
доктор економічних наук, професор,
Мукачівський державний університет

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри фінансів, протокол № 10 від «25» січня 2016р.

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету, протокол № __ від «__» _____ 2016р.

Рецензент: О.В. Зарічна, кандидат економічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

©Петричко М.М.

©МДУ

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Зміст навчальної дисципліни	6
Загальні положення щодо проведення практичних та семінарських занять.....	11
Методичні рекомендації та завдання до проведення практичних та семінарських занять	12
Перелік питань, що виносяться на підсумковий, модульний контроль.....	46
Список рекомендованої літератури.....	48

ПЕРЕДМОВА

Програма вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система відносин між суб'єктами податкової системи. Практичні аспекти застосування конкретних видів податків на підставі вивчення їх змісту, виконання потреб фінансового ринку і окремих галузей економічної та соціальної сфери національного суспільства.

Міждисциплінарні зв'язки: основою для вивчення дисципліни «Податкова система» є «Бюджетна система» та «Фінанси». Дисципліна «Податкова система» є базою для вивчення таких дисциплін, як «Податковий менеджмент», «Оподаткування суб'єктів господарювання».

Програма навчальної дисципліни складається з таких 2 модулів:

Модуль 1:

- *Змістовний модуль 1.* Теоретичні основи податкової системи України та основні непрямі податки.
- *Змістовний модуль 2.* Основні прямі податки та інші податки і збори.

Модуль 2:

Написання курсової роботи згідно затвердженої тематики.

Метою викладання навчальної дисципліни «Податкова система» є формування у студентів теоретичних і практичних знань з теорії та практики оподаткування, розкриття шляхів забезпечення фінансових інтересів держави, та захист прав платників податків, опанування студентами теоретико-методологічних основ здійснення аналізу діючої системи оподаткування, засвоєння основ підприємницької діяльності, роботи державних органів системи оподаткування, що забезпечує засвоєння студентами практичних знань з питань податкового законодавства.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Податкова система» є:

- орієнтуватись у новому податковому Кодексі України;
- орієнтуватись у податковій системі та податковій політиці України;
- об'єктивно оцінювати зміни, що відбуваються в податковій політиці;
- розуміти сутність і тенденції розвитку податкових відносин;
- розробляти та вирішувати актуальні проблеми теорії і практики розбудови даної системи держави.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- порядок обліку кола платників;
- порядок визначення строків сплати податків;
- умови надання пільг з оподаткування;
- особливості обрахування різноманітних податків;
- відповідальність та штрафні санкції за ухилення від сплати податків.

вміти:

- визначати коло платників;
- визначати об'єкт оподаткування (базу оподаткування);
- нараховувати суму податків за відповідними ставками;
- вести податковий облік документації;

- враховувати пільги з податків.

Особливе місце в ході вивчення дисципліни "Податкова система" належить практичним заняттям, на яких відбувається закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях, семінарських заняттях та в процесі самостійної роботи над дисципліною.

Практичне заняття - це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Запропоновані в підготовленій розробці практичні завдання з дисципліни та методичні рекомендації до їх вирішення сприятимуть належному опануванню базових питань навчальної дисципліни, набуттю навичок практичного використання отриманих знань, формуванню системи компетентностей майбутніх фахівців з оподаткування, планування податків, податкових менеджерів, приватних підприємців, керівників малих підприємств.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ОСНОВНІ НЕПРЯМІ ПОДАТКИ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКІВ

Сутність податків. Генезис податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування. Визначення податків, їх ознаки як економічної категорії. Податки та інші форми платежів до бюджету -плата, відрахування, неподаткові доходи.

Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрямки регулювання економіки та соціальної сфери. Дискусійні питання функцій податків. Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка, квота. Методи побудови податкових ставок. Універсальні та диференційовані податкові ставки. Тверді та процентні ставки. Види твердих ставок: фіксовані та відносні.

Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні, регресивні. Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за економічним змістом на прямі та непрямі. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування - податки на доходи, капітал і споживання. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють, -загальнодержавні та місцеві податки. Класифікація податків залежно від способу їх стягнення -розкладні і окладні.

ТЕМА 2. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

Податки в системі державних доходів. Методи формування державних доходів. Податковий метод формування доходів держави як основний в умовах ринкової економіки.

Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Обсяг видатків бюджету як визначальна база побудови податкової системи. Рівень централізації валового внутрішнього продукту в бюджеті, його залежність від обсягу і характеру функцій держави.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Основні принципи податкової політики: фіскальна, економічна та соціальна ефективність. Елементи принципу фіскальної ефективності: достатність доходів, мінімізація видатків на збирання податків, запобігання ухиленню від сплати податків, еластичність (гнучкість) податкової системи, рівномірне розподілення податків між адміністративно-територіальними одиницями.

Податкова система України. Основні етапи її становлення. Склад і структура податкової системи України. Податкова політика України в сучасних умовах.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Фіскальна служба держави. Історія формування служби в Україні. Організаційна структура органів державної фіскальної служби та їх основні завдання. Податкова міліція як складова частина органів фіскальної служби та її завдання.

Повноваження органів державної фіскальної служби. Фінансові та адміністративні санкції, які накладаються органами фіскальної служби. Обов'язки та відповідальність посадових осіб податкових органів.

ТЕМА 4. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Правове регламентування встановлення податків. Облік платників як один з головних елементів податкової роботи. Особливості обліку юридичних осіб. Порядок реєстрації юридичних осіб. Реєстр юридичних осіб. Державна реєстрація фізичних осіб -платників податків. Присвоєння ідентифікаційних номерів фізичним особам -платникам податків. Особливості взяття на облік фізичних осіб -суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості взяття на облік фізичних осіб, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та отримують доходи не за місцем основної роботи. Облік податків і неподаткових платежів. Особові рахунки -порядок їх відкриття і ведення. Документи, що використовуються для записів в особових рахунках.

ТЕМА 5. ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Сутність податку на додану вартість, його зародження і розвиток. Передумови введення податку на додану вартість в Україні. Поняття доданої вартості, методи її обчислення. Платники і ставки податку на додану вартість. Сутність нульової ставки по податку на додану вартість. Операції, що оподатковуються за нульовою ставкою. Об'єкт оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Перелік операцій, що виключені з об'єкта оподаткування.

Поняття бази оподаткування по податку на додану вартість. Порядок визначення бази оподаткування для операцій різних видів. Пільги по податку на додану вартість. Види пільг по податку на додану вартість: нульова ставка, звільнення від оподаткування, виключення з об'єкта оподаткування. Різниця в механізмі нарахування податку на додану вартість за різних видів пільг. Перелік операцій, що звільняються від оподаткування.

Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Звітний податковий період. Поняття податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення дати податкового зобов'язання.

Порядок визначення дати податкового кредиту. Податкова накладна як основний звітний податковий документ. Порядок відшкодування податку на додану вартість з бюджету для операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою, і для інших видів операцій. Строки сплати ПДВ. Податковий вексель. Умови та порядок надання платником податкового векселя. Порядок включення сум податкового векселя до суми податкових зобов'язань і суми податкового кредиту платника.

ТЕМА 6. АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Історія його введення в Україні. Акцизний податок в системі інших непрямих податків, його недоліки та переваги. Платники акцизного податку. Об'єкт оподаткування для вітчизняних та імпортованих товарів. Перелік підакцизних товарів. Два види ставок по акцизному податку: тверді (фіксовані) та процентні (пропорційні).

Порядок визначення оподаткованого обороту та суми акцизного податку для

вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються процентні ставки. Порядок визначення сум акцизного податку для вітчизняних та імпортованих товарів, щодо яких застосовуються тверді ставки. Особливості у механізмі оподаткування алкогольних та тютюнових виробів. Акцизні марки: порядок їх отримання вітчизняними виробниками та імпортерами і використання. Строки сплати акцизного податку для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів. Особливості митного оформлення для імпортерів алкогольних та тютюнових виробів.

ТЕМА 7. МИТО

Мито в системі непрямих податків. Митна політика та її цілі. Термінологія митної справи: митна територія, митний контроль, види переміщення через митний кордон, митна декларація та декларанти.

Платники мита. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення митної вартості. Два види митних ставок: тверді та процентні. Види процентних ставок: преференційні, пільгові, повні. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Порядок надання відстрочок у оплаті мита. Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ ПРЯМІ ПОДАТКИ ТА ІНШІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

ТЕМА 8. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Особливості оподаткування прибутку підприємств. Платники податку на прибуток підприємств. Ставки податку. Об'єкт оподаткування. Порядок розрахунку оподаткованого прибутку.

Формування доходів звітного періоду, їх склад і визначення. Порядок коригування доходів звітного періоду. Формування витрат звітного періоду та їх склад. Види витрат, які не входять до складу витрат звітного періоду. Витрати подвійного призначення. Дата збільшення доходів і витрат звітного періоду.

Оподаткування операцій особливого виду. Пільги щодо податку на прибуток підприємств. Строки сплати податку та подання звітності.

ТЕМА 9. ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податок на доходи фізичних осіб як форма індивідуального прибуткового оподаткування. Бюджетне і соціальне значення податку на доходи фізичних осіб. Переваги і недоліки оподаткування громадян.

Податкова соціальна пільга. Податковий кредит. Об'єкт оподаткування. Порядок його визначення для громадян. Зменшення сукупного оподаткованого доходу для окремих категорій громадян.

Обов'язки та відповідальність громадян щодо сплати податку на доходи фізичних осіб.

ТЕМА 10. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Перелік юридичних і фізичних осіб -суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право перейти на сплату єдиного податку.

Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок. Особливості нарахування і сплати єдиного податку для юридичних осіб. Ставки єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності -юридичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для юридичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів.

Особливості у нарахуванні і сплаті єдиного податку для фізичних осіб -суб'єктів підприємницької діяльності. Ставка єдиного податку для суб'єктів підприємницької діяльності -фізичних осіб. Строки і порядок сплати та подання розрахунків для фізичних осіб. Порядок зарахування податку до бюджетів та державних цільових фондів. Порядок переходу платників на спрощену систему оподаткування.

ТЕМА 11. ПЛАТА ЗА РЕСУРСИ ТА ПОСЛУГИ

Плата за ресурси як інструмент впливу на економне та раціональне використання ресурсів.

Види ресурсних платежів. Плата за землю. Плата за користування надрами. Збір за спеціальне використання води. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.

ТЕМА 12. ІНШІ ПОДАТКИ ТА ЗБОРИ

Екологічний податок: загальна характеристика, переваги і недоліки. Платники та об'єкт оподаткування.

Диференціація ставок залежно, їх місцезнаходження і якісних характеристик.

Податок на майно. Строки сплати. Суб'єкти оподаткування. Ставки податку. Порядок розрахунку і терміни сплати податку юридичними та фізичними особами.

Модуль 2
Рекомендована тематика курсових робіт з дисципліни
«Податкова система»

1. Акцизний податок: виникнення, природа, вітчизняні реалії.
2. Адміністрування податків і платежів в Україні: організаційні засади та шляхи вдосконалення
3. Екологічне оподаткування: стан та перспективи розвитку.
4. Майнове оподаткування: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід.
5. Податковий контроль та напрями підвищення його ефективності
6. ПДВ в системі непрямого оподаткування.
7. Місцеві податки і збори: вітчизняна практика та зарубіжний досвід
8. Оподаткування підприємницької діяльності в Україні
9. Податки як інструмент бюджетного регулювання.
10. Податкова політика України на сучасному етапі
11. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи розвитку.
12. Ресурсні платежі в системі оподаткування України
13. Система адміністрування податків в органах ДФС України
14. Принципи побудови та шляхи реформування податкової системи України.
15. Податки на споживання в Україні: фіскальні ефекти та цінові наслідки
16. Облікові технології в адмініструванні податків в Україні.
17. Актуальні проблеми та шляхи вдосконалення системи адміністрування прямих податків
18. Адміністрування непрямих податків
19. Адміністрування податку на прибуток підприємств та шляхи підвищення його ефективності
20. Актуальні проблеми та шляхи вдосконалення системи адміністрування податку на додану вартість в Україні.
21. Актуальні проблеми та шляхи вдосконалення системи адміністрування акцизного податку в Україні
22. Адміністрування податку на доходи фізичних осіб
23. Адміністрування податку на прибуток підприємств: новації, технології, проблеми.
24. Адміністрування місцевих податків і зборів в Україні.
25. Оподаткування прибутку підприємств в Україні: стан та перспективи.
26. Розвиток податкової системи України в ринкових умовах.
27. Роль податків у фінансовій системі України.
28. Податкове адміністрування в контексті реформування податкових систем.
29. Аналітично-контрольна робота Державної фіскальної служби України
30. Мито як регулятор зовнішньоекономічної діяльності.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організує обговорення студентами питань з тем, визначених робочою навчальною програмою, а також формує вміння і навички практичного застосування певних теоретичних положень шляхом виконання практичних завдань.

Основна мета практичного заняття – розширення, поглиблення й деталізація теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи і спрямування їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення умінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

За кожною темою викладач проводить заняття, яке містить семінарську та практичну частини.

На семінарській частині заняття викладач організує обговорення із студентами питань з тем, визначених робочою навчальною програмою.

На практичній частині заняття викладач формує у студентів вміння та навички практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку та оцінювання.

Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані студентом за семінарські та практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з даної навчальної дисципліни.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З
ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА
ОСНОВНІ НЕПРЯМІ ПОДАТКИ**

ТЕМА: СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ПОДАТКІВ

- 1.1. Виникнення та історичний розвиток оподаткування.
- 1.2. Поняття податку, його роль в економіці України.
- 1.3. Основні елементи податку.
- 1.4. Класифікація податків.

Рекомендована література: [2,4,5,6].

Питання для самоконтролю знань:

1. Які основні види податку були розповсюджені на території України за часів Київської Русі.
2. Дайте визначення поняттю «податок».
3. Які принципи податку виділяють згідно до вимог Податкового Кодексу України.
3. Розкрийте сутність елемента податку «база оподаткування».
4. Дайте визначення елемента податку «об'єкт оподаткування».
5. Чи є в Україні чітко виражені загальнодержавні і місцеві податки.

Тестові завдання:

1. Податки виникли внаслідок:

- а) розвитку торгівлі;
- б) становлення промисловості;
- в) виникнення держави.

2. Формування доходної частини бюджетів здійснюється за рахунок реалізації такої функції податків:

- а) фіскальної;
- б) регулюючої;
- в) контрольної.

3. Основна частка доходів бюджету складається з:

- а) доходів від майна, що є власністю держави, доходів від приватизації;
- б) надходжень від зовнішньоекономічної діяльності;
- в) податкових надходжень.

4. Які види податків формують податкову систему України відповідно до Податкового кодексу?

- а) прямі та непрямі;
- б) пропорційні та фіксовані;

в) місцеві та загальнодержавні.

5. Податок на прибуток - це:

- а) непрямий податок;
- б) прямий податок;
- в) місцевий податок.

6. Місцеві податки зараховуються до:

- а) місцевих бюджетів;
- б) спеціальних фондів;
- в) державного бюджету.

7. Забезпечення однакового підходу до суб'єктів господарювання (юридичних і фізичних осіб, включаючи нерезидентів) при визначенні обов'язків щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) - це:

- а) принцип рівності, недопущення дискримінації;
- б) принцип рівномірності сплати;
- в) принцип рівнозначності та пропорційності.

8. Податкова система – це:

- а) сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, що справляються у встановленому законами України порядку;
- б) сукупність податків, встановлених законодавчою владою, які стягуються виконавчими органами, а також методи та принципи побудови податків;
- в) сукупність місцевих податків та зборів.

9. Чи можуть бути змінені ставки податків і зборів протягом бюджетного року?

- а) ні;
- б) так;
- в) не можуть, за винятком випадків, пов'язаних із застосуванням антидемпінгових, компенсаційних і спеціальних заходів відповідно до законів України.

10. Державні цільові фонди формуються за рахунок:

- а) податків і зборів з фізичних осіб;
- б) податків і зборів з юридичних осіб;
- в) податків і зборів з фізичних та юридичних осіб.

11. Забезпечення соціальної підтримки малозабезпечених верств населення – це принцип:

- а) стимулювання розвитку підприємницької діяльності;
- б) принцип рівності;
- в) принцип соціальної справедливості.

12. Податкову систему в цілому характеризують такі умови оподаткування, як:

- а) порядок встановлення і введення в дію податків;
- б) порядок розподілу податків між бюджетами різних рівнів;
- в) фінансові відносини між державою та платником податку.

13. Який податок, з вказаних, не належить до місцевих податків і зборів?

- а) податок на доходи фізичних осіб;
- б) збір за першу реєстрацію транспортного засобу;
- в) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності.

14. Не є обов'язковими для встановлення сільськими, селищними та міськими

радами:

- а) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки;
- б) єдиний податок та збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- в) збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір.

15. Якщо сільська, селищна або міська рада не оприлюднила рішення про встановлення обов'язкових до встановлення місцевих податків і зборів у термін до 15 липня року, що передує плановому бюджетному періоду, то:

- а) такі податки і збори справляються у податковому періоді із застосуванням максимальної ставки місцевих податків і зборів;
- б) такі податки і збори у податковому періоді справляються із застосуванням мінімальної ставки місцевих податків і зборів;
- в) такі податки і збори не справляються.

16. До елементів податку належать:

- а) принципи оподаткування;
- б) система податкових органів;
- в) база оподаткування.

ТЕМА: ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

- 1. Податки в системі державних доходів.
- 2. Поняття податкової системи і вимоги до неї.
- 3. Податкова політика : поняття податкової політики та її напрями.
- 4. Основні етапи становлення податкової системи України

Рекомендована література: [5,6,11,12].

Питання для самоконтролю знань:

- 1. Дайте визначення податкової системи.
- 2. Назвіть основні принципи побудови податкової системи України.
- 3. Проаналізуйте роль органів управління податкової системи.
- 4. За якими ознаками можна охарактеризувати податкову систему України.
- 5. Назвіть основні органи податкового контролю в Україні.
- 6. Вкажіть методи проведення податкового контролю в Україні.

Тестові завдання:

1. До загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів) не відноситься:

- а) плата за землю;
- б) збір на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- в) збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг.

2. Податки є:

- а) добровільними платежами в бюджет;
- б) безоплатною формою вилучення частини ВВП у бюджет;
- в) обов'язковою формою вилучення в бюджет частини результатів діяльності суб'єктів господарювання.

3. Функціями податку є:

- а) концентраційна;
- б) економічна;
- в) фіскальна.

4. Через систему пільг реалізується:

- а) фіскальна функція;
- б) стимулююча функція;
- в) виробнича функція.

5. Фіскальна функція характеризується:

- а) забезпеченням фінансування державних витрат;
- б) установленням податкових пільг;
- в) стимулюванням самостійності платників.

6. До елементів податку належать:

- а) податкова ділянка;
- б) податкова інспекція;
- в) одиниця обкладання.

7. Суб'єктами податку є:

- а) юридичні і фізичні особи;
- б) юридичні особи;
- в) фізичні особи.

8. Державні податки зараховуються до:

- а) місцевих бюджетів;
- б) спеціальних фондів;
- в) державного бюджету.

9. Податковий кодекс України не регулює:

- а) відносини, що виникають в Україні у сфері справляння податків і зборів;
- б) правила оподаткування товарів і послуг, що переміщуються через митний кордон України, крім оподаткування ввізним або вивізним митом;
- в) питання оподаткування і погашення податкового боргу з осіб, до яких застосовуються судові процедури банкрутства, оподаткування ввізним або вивізним митом та погашення зобов'язань зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

10. Установлення податків і зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування, – це принцип:

- а) загальності оподаткування;
- б) рівності всіх платників податків перед законом;
- в) економічності оподаткування.

11. До загальнодержавних податків і зборів в Україні не належить:

- а) плата за землю;
- б) збір за першу реєстрацію транспортного засобу;
- в) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

12. Державну фіскальну службу України очолює:

- а) Міністр фінансів України;
- б) Прем'єр-міністр України;
- в) Голова ДФС України.

ТЕМА: ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

1. Економічна сутність та елементи ПДВ.
 2. Порядок та особливості реєстрації платників податків.
 3. Визначення операцій, що є об'єктом оподаткування.
 4. Порядок визначення суми ПДВ до сплати в бюджет.
- Рекомендована література:* [2,4,5].

Питання для самоконтролю знань:

1. Розкрийте сутність податку на додану вартість.
2. Дайте характеристику системі реєстрації осіб як платників ПДВ.
3. Дайте визначення термінів об'єкту, бази і ставки оподаткування ПДВ.
4. Які господарські операції можуть виступати в якості об'єкту оподаткування ПДВ?
5. Назвіть операції, які не можуть виступати в якості об'єкту оподаткування ПДВ.
6. Назвіть умови застосування нульової ставки з ПДВ.
7. Розкрийте сутність податкового зобов'язання і податкового відшкодування.
8. Які дані повинні відображати податкова накладна?
9. Як необхідно розраховувати суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або бюджетному відшкодуванню?

Тестові завдання:

1. Податок на додану вартість - це:

- а) загальнодержавний прямий податок;
- б) загальнодержавний непрямий податок;
- в) місцевий податок.

2. Платник ПДВ – це особа:

- а) кінцевий споживач товарів (послуг);
- б) особа, в якій загальна сума від здійснення оподатковуваних операцій з постачання товарів (послуг), нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх дванадцяти календарних місяців на митній території України, сукупно перевищує 1000000 грн. (без ПДВ);
- в) юридичні і фізичні особи, що здійснюють підприємницьку діяльність.

3. Платниками ПДВ не є:

- а) юридичні особи-платники єдиного податку за ставкою 10 %;
- б) особи, що здійснюють поставки товарів (робіт, послуг) на митній території України, обсяги яких перевищують 1000000 грн. протягом останніх дванадцяти календарних місяців;
- в) будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню.

4. Об'єктами оподаткування ПДВ є операції платників податку з:

- а) виплаті у грошовій формі заробітної плати (інших прирівняних до неї виплат), а також пенсій, стипендій, субсидій, дотацій за рахунок бюджетів або Пенсійного фонду України

чи інших фондів загальнообов'язкового соціального страхування;

б) передачі майна в оперативну оренду (оперативний лізинг);

в) постачання товарів (послуг) на митній території України, імпорту або реімпорту товарів (супутніх послуг) на митну територію України, експорту або реекспорту товарів (супутніх послуг).

5. Не є об'єктами оподаткування ПДВ операції з:

а) емісії, розміщення та продажу за кошти цінних паперів суб'єктів підприємницької діяльності, Національного банку України, Міністерства фінансів України, органів місцевого самоврядування;

б) ввезення товарів (супутніх послуг) на митну територію України у митному режимі імпорту (реімпорту);

в) вивезення товарів (супутніх послуг) із території України у митному режимі експорту (реекспорту).

6. Від оподаткування податком на додану вартість звільнені:

а) операції з постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України;

б) операції з постачання товарів за договорами фінансового лізингу;

в) натуральні виплати у рахунок оплати праці фізичним особам, що перебувають у трудових відносинах із платником ПДВ.

7. База оподаткування ПДВ по операціях резидентів з постачання товарів (послуг) на митній території України визначається виходячи з:

а) фактичної вартості операції;

б) середнього рівня регульованих або вільних цін на аналогічні товари;

в) їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін, з урахуванням загальнодержавних обов'язкових податків та зборів (крім ПДВ та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками-суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, крім бальзамів і еліксирів).

8. Відповідно до Податкового кодексу України ставки ПДВ становлять:

а) 0 %, 7%, 20 %;

б) 0%; 17 %;

в) 0 %, 17 %, 20 %.

9. За нульовою ставкою ПДВ обкладаються такі операції:

а) з експорту товарів (супутніх послуг), якщо їх експорт підтверджений митною декларацією, оформленою відповідно до вимог митного законодавства;

б) з продажу на митній території України продукції, виробленої з давальницької сировини на території України;

в) з комісійної торгівлі.

10. За ставкою 20 % ПДВ оподатковуються операції з:

а) надання послуг з інкасації коштів, розрахунково-касового обслуговування;

б) з постачання послуг з міжнародного перевезення пасажирів і багажу та вантажів залізничним, автомобільним, морським і річковим та авіаційним транспортом;

в) ввезення товарів (супутніх послуг) на митну територію України у розмірах, що підлягають оподаткуванню.

11. Податкове зобов'язання з ПДВ – це:

а) загальна сума податку на додану вартість, одержана (нарахована) платником ПДВ в звітному податковому періоді;

б) сума ПДВ, сплачена платником ПДВ при придбанні товарів (отриманні послуг) із метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності в звітному податковому періоді;

в) загальна сума поставок товарів (супутніх послуг) платника ПДВ за договірною (контрактною) вартістю в звітному податковому періоді.

12. Датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ при здійсненні операцій з постачання товарів платником ПДВ за кошти є:

а) дата відвантаження товарів або дата оформлення документа, що засвідчує факт поставки товарів платником ПДВ;

б) дата перерахування коштів платником ПДВ на банківський рахунок постачальника;

в) дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталась раніше: або дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника ПДВ, або дата відвантаження товарів платником ПДВ.

13. Датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ при здійсненні операцій з ввезення товарів платником ПДВ на митну територію України є:

а) залежно від того, яка з подій відбулася раніше – або дата отримання коштів на банківський рахунок платника ПДВ в оплату поставок або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання платником ПДВ;

б) дата подання митної декларації для митного оформлення;

в) податкові зобов'язання не виникають.

14. Податковий кредит з ПДВ – це:

а) сума податкового боргу платника ПДВ перед бюджетом;

б) сума податку, одержана (нарахована) платником ПДВ у звітному податковому періоді;

в) сума ПДВ, сплачена (нарахована) платником ПДВ у звітному податковому періоді у зв'язку з придбанням або виготовленням товарів з метою їх подальшого використання в оподаткованих операціях у межах господарської діяльності платника ПДВ.

15. Документом, що підтверджує право платника ПДВ на податковий кредит з ПДВ у разі придбання товарів на території України є:

а) товарна накладна;

б) податкова накладна;

в) декларація з ПДВ.

16. Документом, що підтверджує право платника ПДВ на податковий кредит при імпорті товарів є:

а) податкова накладна;

б) митна декларація, що підтверджує сплату (нарахування) податкового зобов'язання з ПДВ;

в) декларація з ПДВ.

17. Не дозволяється включення до податкового кредиту з ПДВ витрат:

а) що не підтверджені податковими накладними чи митними деклараціями;

б) у зв'язку з придбанням (виготовленням) товарів (послуг), які призначаються для їх використання у господарській діяльності платника ПДВ;

в) у зв'язку з імпортом основних фондів з метою їх подальшого використання у межах господарської діяльності платника ПДВ.

18. Датою виникнення права платника ПДВ на податковий кредит у разі придбання товарів за кошти на митній території України вважається:

а) дата першої з подій, що відбулася раніше: або дата перерахування коштів з

банківського рахунку платника ПДВ в оплату товарів, або дата отримання платником ПДВ податкової накладної;

б) дата отримання податкової накладної;

в) дата оприбуткування отриманих товарів від постачальника.

19. Датою виникнення права платника ПДВ на податковий кредит у разі імпортування товарів вважається:

а) дата сплати ПДВ платником по податкових зобов'язаннях відповідно до митної декларації;

б) дата оформлення податкової накладної;

в) дата перерахування коштів з банківського рахунку платника ПДВ в оплату товарів.

20. Платник ПДВ повинен перерахувати у бюджет:

а) позитивну різницю між сумами податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ;

б) суму податкового зобов'язання з ПДВ;

в) від'ємну різницю між сумами податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ.

21. Мають право на отримання бюджетного відшкодування з ПДВ особи, які:

а) мали обсяги оподатковуваних операцій за останні 12 календарних місяців менші, ніж заявлена сума бюджетного відшкодування;

б) мають позитивну різницю між сумами податкового зобов'язання та податкового кредиту з ПДВ;

в) правильної відповіді немає.

22. Звітними податковими періодами з ПДВ є:

а) календарний місяць, календарний квартал незалежно від обсягів оподатковуваних операцій платника ПДВ;

б) календарний квартал;

в) календарний місяць, а платники, які мають право на застосування нульової ставки з податку на прибуток, можуть вибрати квартальний податковий період за заявою, який подається податковому органу разом з декларацією за останній податковий період календарного року.

23. Платник ПДВ, який не має право на застосування нульової ставки з податку на прибуток, повинен вибрати такий податковий звітний період:

а) календарний квартал;

б) календарний місяць;

в) за вибором платника – або календарний місяць, або календарний квартал.

24. Звітним податковим документом з ПДВ є:

а) податкова накладна;

б) митна декларація;

в) податкова декларація з ПДВ.

25. Податкова декларація з ПДВ подається платником ПДВ, який не має права на застосування нульової ставки з податку на прибуток, у податковий орган у такий термін:

а) протягом 20 днів після закінчення звітного податкового періоду;

б) протягом 40 днів після закінчення звітного податкового періоду;

в) якщо звітний податковий період – календарний місяць, то протягом 20 днів після закінчення звітного календарного місяця; якщо звітний податковий період – календарний

квартал, то протягом 40 днів після закінчення звітного календарного кварталу.

26. ПДВ сплачується платником у бюджет у такий термін:

- а) протягом 20 днів із завершення звітного періоду;
- б) протягом 40 днів із завершення звітного періоду;
- в) протягом 10 календарних днів після закінчення встановленого граничного строку подачі декларації у податковий орган.

Практичні завдання:

Задача 1

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

- 1. Придбано сировину для основного виробництва на суму 48 000 грн (з урахуванням ПДВ).
- 2. Реалізовано жетони для торгівельних автоматів -5 100грн.
- 3. Відвантажено готову продукцію на суму 42 000 грн. (без урахування ПДВ).
- 4. Продано продукцію спеціального призначення для інвалідів на суму 780 грн.
- 5. Здійснено витрати зі сплати податку, які не підтверджені документально, на суму 2 000 грн.
- 6. Придбано верстати для використання у виробництві товарної продукції на суму 280 000 грн.
- 7. Виплачено зарплату товаром на суму 3 600 грн.

Задача 2

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом звітного місяця здійснено такі операції:

- 1. Закуплено сировину на виготовлення продуктів дитячого харчування на суму 54000 грн (з урахуванням ПДВ).
- 2. Придбано устаткування для подальшого перепродажу на суму 268 000 грн.
- 3. Реалізовано зайві верстати, що обліковуються на балансі підприємства, на суму 300 000 грн (з урахуванням ПДВ).
- 4. Реалізовано товарну продукцію на суму 18 600 грн (без урахування ПДВ).
- 5. Реалізовано дитяче харчування на суму 70 000 грн.
- 6. Оплачено вартість державних платних послуг 120 грн.

Задача 3

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом квітня здійснено такі операції.

- 1. Закуплено сировину і матеріали для виготовлення продуктів дитячого харчування на загальну суму 18 000 грн.
- 2. Реалізовано дитяче харчування через молочні кухні на загальну суму 22 000 грн.
- 3. Реалізовано путівки на санаторно-курортне лікування дітей працівників підприємства на загальну суму 3 600 грн.

4. Отримано орендну плату за виробничу ділянку, що надана у фінансову оренду - 900 грн.
5. Нараховано заробітну плату працівникам підприємства -58 000 грн.
6. Отримано дохід від реалізації товарів на території України 51 000 грн з ПДВ.
7. Продано товари народного споживання працівникам підприємства на суму 8 000 грн.

Задача 4

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом травня здійснено такі операції:

1. Виконано роботи з ремонту приміщення іншого підприємства. Згідно з актом виконаних робіт сума складає 18 000 грн.
2. Закуплено будівельні матеріали у неплатника ПДВ на суму 3 000 грн.
3. Реалізовано зайві будівельні матеріали на суму 2 900 грн з ПДВ.
4. Сплачено комунальний податок -280 грн.
5. Нараховано заробітну плату робітникам підприємства -30 000 грн.
6. Отримано будинок складу в оперативну оренду. Нараховано орендну плату -800 грн.
7. Реалізовано іноземну валюту -3 000 доларів за курсом 8,00 грн за долар.

Задача 5

Необхідно визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом червня здійснено такі операції:

1. Придбано ліцензію на право виконання будівельних робіт -3 000 грн.
2. Перераховано попередню оплату постачальнику за цемент і крейду -9 000 грн.
3. Виконано будівельні роботи на території України, загальна сума яких становить 30 000 грн.
4. Виконано будівельні роботи на території Росії загальною сумою 90 000 грн.
5. Реалізовано зайве устаткування на суму 33 000 грн без урахування ПДВ.
6. Передано будівлю виробничого призначення вартістю 300 000 грн в уставний фонд іншого підприємства.
7. Здійснено передплату на періодичне видання «Податки та бухгалтерський облік» -300 грн.
8. Нараховано заробітну плату персоналу -60 000 грн.

Методичні рекомендації до розв'язання задач:

Для розрахунку податку на додану вартість (ПДВ), відповідно до Податкового кодексу України [2] необхідно визначити базу оподаткування.

У статті 188.1 Кодексу [2] база оподаткування операції з поставки товарів (послуг) визначається виходячи з їх договірної (контрактної) вартості, але не нижче звичайних цін, визначених відповідно до статті 39 Кодексу [2], з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім податку на додану вартість та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками-суб'єктами господарювання для вироб-

ництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів), а також збору на обов'язкове державне пенсійне страхування на вартість послуг мобільного рухомого зв'язку). До складу договірної (контрактної) вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податку безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу у зв'язку з компенсацією вартості товарів/послуг.

Тобто, визначаємо базу оподаткування (БО):

$$BO = B + BM + AZ + IPZ, \quad (1)$$

де В – вартість, яка визначена за вільними цінами з урахуванням С-собівартості і

П - прибутку виробника продукту (С + П);

ВМ - ввізне мито;

АЗ - акцизний збір;

ІПЗ - інші загальнодержавні податки та збори (обов'язкові платежі).

Об'єкти оподаткування, визначені статтею 185.1 Кодексу [2], за винятком операцій, звільнених від оподаткування, та операцій, до яких застосовується нульова ставка згідно з Кодексом [2], оподатковуються за ставкою 20 % та 7%.

Податкове зобов'язання - сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк).

Податковий кредит - сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, визначена згідно з розділом V Кодексу [2].

Бюджетне відшкодування - відшкодування від'ємного значення податку на додану вартість на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість за результатами перевірки платника, у тому числі автоматичне бюджетне відшкодування у порядку та за критеріями, визначеними у розділі V Кодексу [2].

Порядок визначення суми ПДВ:

1. Обчислюємо суму ПДВ - податкового зобов'язання (ПЗ) по товарах, які підлягають поставці:

$$ПДВ (ПЗ) = (БП \times 20 \%) / 100 \% \quad (2)$$

2. Формуємо вільну (регульовану ціну):

$$В(Р)Ц = БН + ПДВ (ПЗ) \quad (3)$$

3. Визначаємо суму ПДВ - податкового кредиту (ПК):

$$ПДВ (ПК) = ПДВ_{тмц} + ПДВ_{оф}, \quad (4)$$

де ПДВ_{тмц} - сума податків, сплачених платником у зв'язку із придбанням або виготовленням товарів (у тому числі в разі їх ввезення на митну територію України) та послуг;

ПДВ_{оф} - сума податків, сплачених платником у зв'язку із придбанням (будівництво, спорудження, створення) необоротних активів, у тому числі при їх ввезенні на митну територію України (у тому числі у зв'язку з придбанням та/або ввезенням таких активів як внесок до статутного фонду та/або при передачі таких активів на баланс платника податку, уповноваженого вести облік результатів спільної діяльності).

4. Визначаємо суму ПДВ для сплати в бюджет:

$$\text{ПДВ} = \text{ПДВ (ПЗ)} - \text{ПДВ (ПК)} \dots \dots \dots (5).$$

Задача 1

Підприємство за березень сплатило в бюджет податок на додану вартість (ПДВ) у сумі 8000 грн. Визначити:

1. Дати виникнення та суму податкового зобов'язання з ПДВ у березні.

2. Дати виникнення права на податковий кредит з ПДВ та суму податкового кредиту в березні.

3. Чи правильно підприємством була нарахована та сплачена сума ПДВ у бюджет за березень. Зробити висновки за результатами розрахунків.

Вихідні дані щодо операцій підприємства у березні приведені у табл. 1 і табл. 2:

Таблиця 1 - Операції щодо реалізації продукції підприємством

Сума операції (без ПДВ), грн.	Дата відвантаження продукції підприємством	Дата надходження грошей на рахунок підприємства
30 000	3.03	8.03
20 000	5.03	14.04
10 000	6.03	10.03
17 000	28.01	12.03
14 000	17.03	15.02

Таблиця 2 – Операції щодо закупівлі підприємством сировини

Сума операції (у т.ч. ПДВ), грн.	Дата отримання податкової накладної від постачальника	Дата перерахування грошей на рахунок постачальника
10 000	13.03	8.02
20 000	5.03	14.06
4 000	16.03	10.03
17 000	28.03	12.01
12 000	17.02	15.03

Розв'язання:

1. Дати виникнення податкового зобов'язання з ПДВ: 03 березня, 05 березня, 06 березня. Сума податкового зобов'язання з ПДВ у березні (грн.):

$$\text{ПЗ} = \frac{(30000 + 20000 + 10000) \cdot 20}{100} = 60000 \cdot 0,2 = 12000$$

2. Дати виникнення права на податковий кредит з ПДВ: 05 березня, 10 березня. Сума податкового з ПДВ у березні (грн.):

$$\text{ПК} = \frac{(20000 + 4000)}{6} = 4000$$

3. Нарахована сума ПДВ, що підлягає сплаті у бюджет за березень становить (грн.):

$$\Delta \text{ПДВ} = \text{ПЗ} - \text{ПК} = 12000 - 4000 = 8000$$

Висновки: підприємством сума ПДВ, що підлягає внесенню у бюджет за березень, була нарахована та сплачена правильно.

Задача 2

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами діяльності підприємства у звітному місяці.

Вихідні дані: протягом звітного місяця на підприємстві було здійснено такі операції:

- 1) реалізовано товарів на території України на суму 50000 грн. (без ПДВ);
- 2) здійснено первинну емісію цінних паперів на суму 6000 грн.;
- 3) нарахована та виплачена заробітна плата працівникам підприємства у розмірі 10000 грн.;
- 4) здійснені обов'язкові відрахування від заробітної плати працівників у сумі 4000 грн.;
- 5) оплачено вартість державних послуг із ліцензування діяльності, які надані органами виконавчої влади - 3000;
- 6) надано шефську благодійну допомогу міській лікарні у вигляді безоплатної передачі товарів на суму 1500 грн.;
- 7) експортовано товарів для заправки та постачання морських суден, що використовуються для перевезення пасажирів та вантажів за межами територіальних вод України, на суму 18000 грн.;
- 8) отримано від постачальника матеріалів для виробництва експортної продукції – 10000 грн. (без ПДВ);
- 9) придбані товари для їх використання у господарській діяльності на суму 24000 грн. (з ПДВ);
- 10) підприємством надано обладнання в фінансовий лізинг на суму 6000 грн. (без ПДВ)

Укажіть, які операції з перелічених вище не належать до об'єкту оподаткування ПДВ, які звільнені від оподаткування ПДВ та які обкладаються по ставці ПДВ 0 %.

Розв'язання:

1. Визначається податкове зобов'язання з ПДВ за операціями 1), 7), 10), що підлягають оподаткуванню (грн.):

$$ПЗ = \frac{(50000 \cdot 20 + 18000 \cdot 0 + 6000 \cdot 20)}{100} = 10000 + 0 + 1200 = 11200$$

2. Визначається податковий кредит з ПДВ за операціями 8), 9), що підлягають оподаткуванню (грн.):

$$ПК = \frac{10000 \cdot 20}{100} + \frac{24000}{6} = 2000 + 4000 = 6000$$

3. Сума ПДВ, що підлягає внесенню у бюджет, становить (грн.):

$$\Delta ПДВ = ПЗ - ПК = 11200 - 6000 = 5200$$

Операції, які не належать до об'єкту оподаткування ПДВ, - це операції 2), 3), 4), 5).

Операція, яка звільнена від оподаткування ПДВ, - це операція 6).

Операція, яка обкладається по ставці 0 %, - операція 7).

ТЕМА: АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

1. Сутність акцизного податку, види підакцизних товарів (продукції).
2. Об'єкт оподаткування акцизним податком.
3. Податкові ставки, база оподаткування, порядок нарахування акцизного податку.
4. Порядок сплати акцизного податку.
5. Порядок виробництва, зберігання, продажу марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

Рекомендована література: [2,3,4,5].

Питання для самоконтролю знань:

1. Які основні види акцизного податку Ви знаєте?
2. Що є об'єктом оподаткування акцизним податком?
3. Які особливості оподаткування акцизним податком категорій продукції з використанням акцизної марки?
4. Назвіть особливості сплати акцизного податку виробниками підакцизних товарів.
5. Які існують особливості виробництва, зберігання, продажу марок акцизного податку?
6. Які операції є об'єктами оподаткування акцизним податком?
7. Розкрийте поняття об'єкта оподаткування акцизним податком імпортованих товарів при продажу їх на митній території України.
8. Які підакцизні товари не є об'єктом оподаткування акцизним податком?

Тестові завдання:

1. Акцизний податок класифікується як:

- а) прямий;
- б) універсальний непрямий;
- в) індивідуальний непрямий.

2. Платниками акцизного податку є:

- а) імпортери підакцизних товарів;
- б) експортери підакцизних товарів;
- в) покупці підакцизних товарів.

3. Обороти по реалізації підакцизних товарів визначаються як:

- а) митна вартість з врахуванням ПДВ;
- б) митна вартість без врахування ПДВ та акцизного податку;
- в) митна вартість без врахування акцизного податку.

4. Ставки акцизного податку:

- а) прогресивні;
- б) регресивні;
- в) пропорційні.

5. Акцизний податок обчислюється за ставками у відсотках до обороту з продажу:

- а) для експортованих товарів;
- б) для товарів, що реалізуються за вільними цінами;
- в) для товарів, що передаються на зберігання.

6. Акцизний податок не справляється при реалізації підакцизних товарів (продукції):

- а) на експорт за іноземну валюту;
- б) кінцевому споживачу;
- в) за бартерними контрактами.

7. До підакцизних товарів не належать:

- а) спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво; тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну;
- б) ювелірні вироби, хутро;

в) нафтопродукти, скраплений газ; автомобілі, кузови до них, причеи та напівпричеи, мотоцикли.

8. Податкові ставки адвалорні та специфічні одночасно за акцизним податком встановлюються для таких підакцизних товарів:

а) спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво;

б) нафтопродукти, скраплений газ; автомобілі, кузови до них, причеи та напівпричеи, мотоцикли;

в) тютюнові вироби (сигарети без фільтру, цигарки, сигарети з фільтром).

9. Декларація з акцизного податку подається платником податку з підакцизних товарів (продукції), вироблених на території України, та імпортером алкогольних напоїв і тютюнових виробів до податкового органу в такі терміни:

а) щомісяця не пізніше 20 числа місяця, наступного за звітним;

б) щокварталу, не пізніше 40 календарних днів, наступних після закінчення звітного кварталу;

в) податкова декларація не подається.

10. Акцизний податок з тютюнових виробів, вироблених на митній території України, сплачується в такі терміни:

а) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку для подання декларації за кварталний податковий період;

б) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку для подання декларації за місячний податковий період;

в) не пізніше дати відвантаження готової продукції її власнику.

11. Акцизний податок з алкогольних напоїв, що виготовляються з використанням або додаванням спирту етилового на митній території України, сплачується в такі терміни:

а) при придбанні платником податку акцизних марок;

б) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку для подання декларації за місячний податковий період;

в) не пізніше дати відвантаження готової продукції її власнику.

12. Акцизний податок із ввезених на митну територію України з підакцизних товарів (продукції), крім маркованих акцизними марками, сплачується:

а) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку для подання декларації за місячний податковий період;

б) при придбанні марок акцизного податку;

в) до або в день подання митної декларації.

Практичні завдання:

Задача 1

Необхідно визначити суму акцизного податку, що має сплатити товаровиробник, контрактну вартість з врахуванням непрямих податків та ціну одиниці підакцизного товару.

ТОВ «Олімп» -виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Парнас» вина ігристі в обсязі 600 л. Оплата отримана в звітному періоді. Контрактна вартість становить 9 500 грн. без ПДВ (без акцизного податку).

Ставка акцизного податку становить 1,6 грн за 1 л.

Задача 2

Необхідно визначити суму акцизного податку, що має сплатити товаровиробник, контрактну вартість з врахуванням непрямих податків та ціну одиниці підакцизного товару.

ТОВ «Радіан» -виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Атлант» коньяк в об'ємі 900 л (вміст спирту 41%). Оплата отримана в звітному періоді. Контрактна вартість становить 54 700 грн. без ПДВ (без акцизного податку).

Ставка акцизного податку становить 3 грн. за 1 л. 100% спирту.

Завдання 3

У січні 2014 р. підприємство–виробник тютюнових виробів виготовило та відвантажило покупцям сигарети з фільтром у обсязі 0,2 млн. шт. на митній території України. Задекларована виробником максимальна роздрібна ціна за 1 пачку сигарет з фільтром, котрі він виробляє, становить 9 грн. (з урахуванням непрямих податків).

Ставки акцизного збору: специфічна – 96,21 грн. за 1 000 шт.; адвалорна – 25 %. Мінімальне податкове акцизне зобов'язання зі сплати акцизного податку становить 160,35 грн. за 1 000 шт.

Визначити суму акцизного податку. Який порядок сплати акцизного податку виробником?

Методичні рекомендації до розв'язання задач:

Оскільки акциз - це обов'язковий безумовний платіж до відповідного бюджету, що стягується з платників податку, то в розділі VI ПКУ [2] його визначено як акцизний податок.

Згідно зі ст. 14 ПКУ [2], акцизний податок- це непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених ПКУ [2] як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції).

Згідно зі ст. 215 ПКУ [2] до підакцизних товарів належать: спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво; тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну; нафтопродукти, скраплений газ; автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли.

Акцизний податок за специфічною ставкою нараховується у твердих сумах у гривнях або євро з одиниці реалізованих (переданих, ввезених в Україну) товарів (продукції). Податок з товарів (продукції), на які встановлені ставки податку в іноземній валюті, сплачується у національній валюті і розраховується за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України, що діє на перший день кварталу, в якому здійснюється реалізація товару (продукції), і залишається незмінним протягом кварталу.

Сума акцизного податку, якщо ставка встановлена в грошовому еквіваленті до фізичної одиниці виміру товару, обчислюється таким способом:

а) при застосуванні ставки акцизного податку в гривнях за формулою

$$АПс = С * К, \quad (6)$$

де АПс - сума акцизного податку за специфічною ставкою;

С - ставка акцизного податку у твердій сумі до одиниці реалізованого товару (продукції);

К - кількість товару, у фізичних одиницях виміру, визначених ПКУ;

б) при застосуванні ставки акцизного податку в євро за формулою

$$A = C * \text{€} * K, \quad (7)$$

де А - сума акцизного податку;

С - ставка акцизного податку;

€ - курс гривні до євро за станом на перший день відповідного кварталу;

К - кількість товару, у фізичних одиницях виміру, визначених відповідним законом. У разі обчислення податку із застосуванням одночасно адвалорних та специфічних ставок податку базою оподаткування є база, визначена відповідно до кожної з двох ставок.

Задача 1

Необхідно визначити суму акцизного податку, що має сплатити ТОВ «Крокус», контрактну вартість з врахуванням непрямих податків та ціну 1 л вина.

Вихідні дані

ТОВ «Крокус» -виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Гарант» вина виноградні натуральні в обсязі 1 500 л. Оплата в звітному періоді не отримана. Контрактна вартість становить 15 240 грн без ПДВ (без акцизного податку).

Ставка акцизного податку становить 0,25 грн. за 1 л.

Розв'язання:

1. Визначимо суму акцизного податку за твердою ставкою:

$$A_3 = 0,25 \times 1\,500 = 375 \text{ грн.}$$

2. Визначимо контрактну вартість з врахуванням непрямих податків

$$B = B + 0,2 \times B' + A_3 \quad (8)$$

де В -контрактна вартість з врахуванням непрямих податків;

В' -контрактна вартість без врахування непрямих податків.

$$B = 15\,240 + 0,2 \times 15\,240 + 375 = 18\,663 \text{ грн}$$

3. Визначимо ціну 1 л вина

$$C = B / K \quad (9)$$

де С -ціна одиниці товару.

Таким чином:

$$C = 18\,663 / 1\,500 = 12,44 \text{ грн.}$$

Висновок: сума акцизного податку, що підлягає сплаті з реалізації вина виноградного натурального складає 375 грн, контрактна вартість з врахуванням непрямих податків становить 18 663 грн, ціна 1 л вина складає 12,44 грн.

ТЕМА: МИТО

1 Загальні положення.

2 Класифікація мита.

Рекомендована література: [2,4,5].

Питання для самоконтролю знань:

1. Визначте особливості мита як непрямого податку.

2. В чому полягає різниця між митом і таможеним митом.
3. Назвіть особливості сплати мита при експорті продукції.
4. Які існують особливості сплати мита при імпорті продукції.
5. Розкрийте поняття «митом».
6. Чи відноситься митний збір до податкових платежів?
7. Опишіть процедуру митного контролю.
8. Які документи необхідно представити при проходженні митного контролю?
9. Назвіть основні принципи митного регулювання.
10. Розкрийте поняття «митний кордон» України.
11. Які види переміщень через митний кордон ви знаєте?
12. Що таке транзит?
13. Назвіть види ставок ввізного мита залежно від розміру.
14. Назвіть види мита, що застосовуються в цілях захисту економічних інтересів України та її товаровиробників.

Завдання для самостійного виконання

Необхідно до кожного з наведених у першій графі таблиці термінів, що відзначені цифрами, знайти відповідне трактування, відзначене буквою (табл. 1).

Таблиця 1

Формулювання основних понять та категорій за темою

Найменування категорії	Формулювання категорії
1	2
1. Пільгові ставки	А - застосовуються до товарів (предметів), які походять із країн, що входять у митні союзи з Україною, або створюють разом з нею спеціальні митні зони, до товарів із країн, що розвиваються, крім деяких груп товарів (наприклад, продукція тваринництва, харчової промисловості)
2. Преференційні ставки	Б - застосовуються до товарів або інших предметів із країн або економічних союзів, що користуються в Україні режимом найбільшого сприяння (Великобританії, Італії, Франції, США та ін.), та із країн, що розвиваються (крім тих товарних груп, за якими застосовуються преференційні ставки)
3. Компенсаційне мито	В - територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також штучні острови, установки і споруди, що створюються у виключній морській економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України
4. Митна територія України	Г - застосовується при ввозі в Україну товарів за ціною істотно нижче конкурентної ціни в країні експорту, якщо при цьому порушуються інтереси українських товаровиробників, та при вивозі товарів, які істотно нижче цін інших експортерів
5. Антидемпінгове мито	Д - застосовується при ввозі або вивозі товарів, при виробництві яких прямо або побічно використовувались субсидії
6. Митний збір	Е - непрямий податок на споживання, який стягується з товарів, що переміщуються через митний кордон України
7. Мито	Є - плата за митне оформлення, яка залишається в розпорядженні митниці.

Тестові завдання:

1. За класифікаційними ознаками мито можна віднести до:

- а) загальнодержавних податків;
- б) місцевих податків;
- в) зборів до цільових фондів.

2. Непрямий податок на споживання, який стягується з товарів, що переміщуються через митний кордон України -це:

- а) митний збір;
- б) мито;
- в) акцизний податок.

3. Митний збір зараховується:

- а) до державного бюджету України;
- б) до місцевих бюджетів;
- в) залишається в розпорядженні митниці.

4. Під час ввозу або вивозу товарів, при виробництві яких прямо або побічно використовувались субсидії застосовується:

- а) антидемпінгове мито;
- б) компенсаційне мито;
- в) спеціальне мито.

5. Антидемпінгове мито передбачає застосування:

- а) понижених ставок;
- б) підвищених ставок;
- в) звичайних ставок.

6. Плата за митне оформлення -це:

- а) акцизний податок;
- б) митний збір;
- в) мито.

7. Якщо при імпорті в Україну товарів до фактурної вартості включено транспортні витрати по Україні, то митна вартість товарів:

- а) не дорівнює фактурній;
- б) дорівнює фактурній;
- в) немає вірної відповіді.

8. Базою для нарахування мита є:

- а) фактурна вартість;
- б) митна вартість;
- в) митна вартість з ПДВ.

9. Спеціальне мито застосовується:

- а) в цілях захисту економічних інтересів України та її товаровиробників;
- б) для підтримки імпорту;
- в) для підтримки експорту.

10. Базою для нарахування митного збору є:

- а) митна вартість;
- б) митна вартість з ПДВ;
- в) фактурна вартість.

Практичні завдання:

Задача 1

Необхідно розрахувати фактурну вартість товару, митну вартість, суми мита, митного збору та ПДВ.

Підприємство-резидент «Рондо» на підставі договору купівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «Глорія» одержало товар на суму 15 569 дол. США, у тому числі транспортні послуги на території України на 1210 дол. США (відповідно до рахунку-фактури) на умовах СРТ (перевезення оплачене до пункту призначення) м. Хмельницький. Даний товар обкладається митом за ставкою 9%, ставка митного збору 0,2%.

Задача 2

Необхідно розрахувати фактурну вартість товару, митну вартість, суми мита, митного збору та ПДВ.

Підприємство-резидент «Фієста» на підставі договору за-купівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «Глорія» відвантажило товар на суму 11 440 дол. США (80 т за ціною 143 дол. США за тону) відповідно до рахунку-фактури з відстрочкою платежу, на умовах DAF (постачання до кордону) станція Чоп (кордон Україна-Словаччина). Даний товар обкладається митом за ставкою 10%, ставка митного збору 0,2%.

Методичні рекомендації до розв'язання задач:

Згідно діючого законодавства, база оподаткування митом включає в себе митну вартість, яка складається з вартості на момент перетинання кордону України. Також до бази оподаткування ПДВ включається, крім митної вартості, сума мита.

Митна вартість (МВ) визначається шляхом зменшення фактурної вартості на вартість транспортування по Україні:

$$МВ = ФВ - ТВ \quad (10)$$

ФВ - фактурна вартість ,

ТВ – транспортні витрати.

Далі визначаємо суму мита та митного збору:

$$М = S_i * МВ \quad (11)$$

$$МЗ = S_{мз} * МВ \quad (12)$$

де S_i - ставка мита,

де $S_{мз}$ - ставка митного збору.

Згідно ПКУ базою нарахування ПДВ є митна вартість та мито

$$ПДВ = (МВ + М) * S_{пдв} \quad (13)$$

де S пдв-ставка податку на додану вартість.

Задача

Підприємство-резидент «Шедевр» на підставі договору купівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «УІР» одержало товар на суму 55 303 дол. США (452 од. за ціною 74 дол. США за одиницю), у тому числі транспортні послуги на території України на 210 дол. США (відповідно до рахунку-фактури) на умовах СРТ (перевезення оплачене до пункту призначення) м. Дніпропетровськ. Даний товар обкладається митом за ставкою 10%, ставка митного збору 0,2%. Курс НБУ на дату оформлення вантажної митної декларації -5,54 грн/дол. США.

Необхідно розрахувати фактурну вартість товару, митну вартість, суми мита, митного збору та ПДВ.

Розв'язання:

Згідно діючого законодавства, база оподаткування митом включає в себе митну вартість, яка складається з вартості на момент перетинання кордону України. Також до бази оподаткування ПДВ включається, крім митної вартості, сума мита.

Таким чином:

1. Фактурна вартість (ФВ) складає:

$$\text{ФВ} = 55\,303 \times 5,54 = 306\,379 \text{ грн.}$$

2. Транспортні витрати (ТВ) по території України складають:

$$\text{ТВ} = 210 \times 5,54 = 1\,163 \text{ грн.}$$

3. Митна вартість (МВ) визначається шляхом зменшення фактурної вартості на вартість транспортування по Україні:

$$\text{МВ} = 306\,379 - 1\,163 = 305\,216 \text{ грн.}$$

4. Мито (М), розраховане за формулою, дорівнює:

$$\text{М} = S_i \times \text{МВ},$$

де S_i -ставка мита.

$$\text{М} = 0,1 \times 305\,216 = 30\,522 \text{ грн.}$$

5. Митний збір (M_3) дорівнює:

$$\text{М} = S_{mз} \times \text{МВ},$$

де $S_{mз}$ -ставка митного збору.

$$M_3 = 0,002 \times 305\,216 = 61 \text{ грн.}$$

б) Податок на додану вартість становить:

$$\text{ПДВ} = (\text{МВ} + \text{М}) \times S_{\text{ПДВ}},$$

де S пдв-ставка податку на додану вартість.

$$\text{ПДВ} = (305\,216 + 30\,522) \times 20\% = 53\,783,4 \times 20\% = 79\,680 \text{ грн.}$$

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ ПРЯМІ ПОДАТКИ ТА ІНШІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

ТЕМА: ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

1. Економічна сутність податку на прибуток. Елементи податку.
2. Порядок визначення податку на прибуток.
3. Особливості розрахунку амортизації як елементу витрат.

Рекомендована література: [2,3,4,5].

Питання для самоконтролю знань:

1. В чому полягає сутність податку на прибуток?
2. Назвіть платників податку на прибуток підприємства.
3. Перерахуйте основні елементи податку на прибуток підприємства.
4. Які існують особливості визначення доходу підприємства.
5. Назвіть особливості визначення собівартості продукції на підприємстві.
6. Перерахуйте основні групи амортизаційних нарахувань на підприємстві.

Тестові питання:

1. Платниками податку на прибуток підприємств є:

- а) фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність та отримують доходи як на території України, так і за її межами;
- б) резиденти - юридичні особи-суб'єкти господарювання (їх відокремлені підрозділи), неприбуткові установи і організації, які отримують прибуток від основної та неосновної діяльності на території України та за її межами, нерезиденти – юридичні особи (їх постійні представництва), які отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком тих, що мають дипломатичні привілеї або імунітет;
- в) особа, обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів якої за останні 12 календарних місяців перевищує 300000 грн.

2. Відповідно до Податкового кодексу України об'єктом оподаткування податком на прибуток резидента є:

- а) сума чистого прибутку платника податку;
- б) прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів (виконаних робіт, наданих послуг) та суму інших витрат звітного податкового періоду;
- в) прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань.

3. До складу доходу звітного періоду за податком на прибуток включають:

- а) доходи від реалізації товарів (виконаних робіт, наданих послуг);
- б) дивіденди, отримані від резидентів;
- в) суми податку на додану вартість, нарахованого на вартість продажу товарів, якщо платник податку на прибуток є платником ПДВ.

4. До складу доходів звітного періоду за податком на прибуток не включають:

- а) доходи, не враховані в обчисленні доходу періодів, що передують звітному, та виявлені у звітному періоді;
- б) суми штрафів та/або пені, фактично отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду;
- в) сума попередньої оплати та авансів, отримані в рахунок оплати реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

5. Датою визнання доходу від реалізації товарів за податком на прибуток вважається дата:

- а) яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: або дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку, або дата відвантаження товарів платником податку;
- б) дата переходу покупцеві права власності на такий товар;
- в) дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку.

6. До складу витрат звітного періоду за податком на прибуток включають:

- а) собівартість реалізованих товарів (виконаних робіт, наданих послуг), загальновиробничі витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати та інші витрати звичайної діяльності, пов'язані з провадженням господарської діяльності та підтверджені відповідними документами;
- б) витрати на виплату дивідендів платником податку;
- в) витрати на організацію та проведення прийомів, презентацій, свят, розваг та відпочинку, придбання та розповсюдження подарунків (крім витрат, пов'язаних із

провадженням рекламної діяльності).

7. До складу валових витрат за податком на прибуток не включають:

- а) будь-які витрати, не підтвержені відповідними розрахунковими та іншими документами, ведення яких передбачено правилами податкового обліку;
- б) сума ПДВ у складі вартості придбаних товарів (робіт, послуг) для подальшого використання у господарчій діяльності, якщо платник податку на прибуток не є платником ПДВ;
- в) витрати на відрядження фізичних осіб, що перебувають у трудових відносинах з платником податку.

8. Витрати, що формують собівартість реалізованих товарів (виконаних робіт, наданих послуг), за податком на прибуток визнаються:

- а) за датою, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше: або дата списання коштів з банківського рахунку платника податку, або дата оприбуткування товарів платником податку;
- б) витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг;
- в) витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

9. Суми нарахованих податків і зборів у складі витрат звітного періоду за податком на прибуток визнаються:

- а) за останнім днем звітного податкового періоду, за який проводиться нарахування податкового зобов'язання з податку та збору;
- б) витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені;
- в) витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації товарів (виконаних робіт, наданих послуг).

10. Витрати на ремонт, реконструкцію та інші поліпшення основних фондів включаються до складу витрат звітного періоду в такому розмірі:

- а) у повному розмірі;
- б) не включаються до витрат звітного періоду;
- в) не більше 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних фондів на початок звітного року.

11. Амортизації підлягають витрати:

- а) на утримання основних засобів, що знаходяться на консервації;
- б) придбання основних фондів, нематеріальних активів та довгострокових біологічних активів для використання в господарській діяльності;
- в) витрати на придбання, самостійне виготовлення та ремонт, а також на реконструкцію або інші поліпшення невиробничих основних засобів.

12. Амортизаційні відрахування розрахункового кварталу при нарахуванні податку на прибуток визначаються:

- а) за кожним об'єктом основних засобів як сума амортизаційних відрахувань за три місяці розрахункового кварталу, обчислених виходячи із встановленого строку його корисного використання, не меншого за мінімальний строк їх амортизації, із застосуванням обраного платником податку методу нарахування амортизації відповідно до кожної групи основних засобів;
- б) нараховується щокварталу за кожною групою основних засобів виходячи з квартальних норм амортизації;
- в) нараховується щокварталу за кожною групою основних засобів виходячи з місячних

норм амортизації.

13. Ставка податку на прибуток у поточному році становить:

- а) 18 %;
- б) 19 %;
- в) 23 %.

14. Звітними податковими періодами з податку на прибуток підприємств є:

- а) календарні місяць, квартал;
- б) календарні квартал, рік;
- в) календарні квартал, півріччя, три квартали, рік.

15. Платник податку на прибуток повинен подати податкову декларацію з цього податку в податковий орган протягом:

- а) календарних 10 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду;
- б) 20 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду;
- в) 40 календарних днів після закінчення звітного податкового періоду.

16. Податок на прибуток за звітний податковий період підлягає перерахуванню:

- а) протягом 50 календарних днів, що слідує за останнім днем звітного податкового періоду;
- б) протягом 30 календарних днів, що слідує за останнім днем звітного податкового періоду;
- в) протягом 10 календарних днів, що слідує за останнім днем строку подання у податковий орган податкової декларації з податку на прибуток.

Практичні завдання:

Задача 1

Необхідно визначити величину податку на прибуток, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Протягом звітного кварталу здійснено такі операції:

1. Реалізовано товарів на загальну суму 460 000 грн.
2. Сума витрат у зв'язку з підготовкою й веденням виробництва -100 000 грн.
3. Витрати на відрядження працівників підприємства, підтверджені документально -500 грн.
4. Отримано доходи від підсобного господарства -5 700 грн.
5. Сума штрафів, неустойки та пені, отриманих за рішенням сторін договору, -800 грн.
6. Сплачено штраф контрагенту -1 000 грн.
7. Балансова вартість товарів і запасів на початок звітного періоду складає 3 640 грн, на кінець звітного періоду -6 640 грн.
8. Доходи, що не враховані у складі валового доходу періодів, що передують звітному, і виявлені у звітному періоді, склали 1 200 грн.
9. Нарахована амортизація основних фондів виробничого призначення -5 300 грн.

Задача 2

Необхідно визначити величину податку на прибуток, що підлягає сплаті в державний бюджет за результатами звітного кварталу, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

У другому кварталі підприємством здійснено такі господарські операції:

1. Відповідно до договору (загальна сума за договором 26 000 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату взаємними поставаннями:

- у квітні підприємством оприбутковано товар на суму 1 600 грн;

- у травні підприємством відвантажено меблі. Сума за накладною склала 11 500 грн з ПДВ. Сума за накладною склала 2 200 грн з ПДВ;

- у червні оприбутковано ТМЦ -8 000 грн.

2. За виконанням договору закупівлі-продажу, що передбачає оплату коштами, підприємство придбало металопрокат (контрактна вартість 15 000 грн, включаючи ПДВ). Операції здійснено в такому порядку:

- у травні перераховано часткову попередню оплату з розрахункового рахунку підприємства в розмірі 10 000 грн з ПДВ;

- у червні оприбутковано металопрокат в кількості 10 т. за ціною 1 500 грн/т (з ПДВ).

3. Нараховано заробітну плату 9 800 грн.

4. Здійснено обов'язкові відрахування від нарахованої заробітної плати (суму розрахувати).

5. Емісійний доход склав 58 000 грн.

6. Реалізовано цінні папери -43 000 грн.

7. Нараховано амортизацію основних фондів виробничого призначення -3 600 грн.

8. Приріст балансової вартості запасів склав 6 920 грн.

Методичні рекомендації до розв'язання задач:

Об'єктом оподаткування з податку на прибуток є (розділ III ст. 134 Податкового кодексу України) прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, визначених робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду.

Суми попередньої (авансової) оплати за надані комунальні послуги не враховується при визначенні оподатковуваного прибутку. Ставка податку на прибуток складає 18 %.

Задача

На ЗАТ «Перспектива» протягом звітного кварталу були проведені такі господарські операції: відвантажена споживачам готова продукція на суму 480 тис. грн.; отримана від постачальника А сировина на суму 230 тис. грн.; перерахована постачальнику Б попередня оплата на суму 50 тис. грн. за надані комунальні послуги. Сума амортизаційних відрахувань за звітний період – 55 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток.

Розв'язання:

Податок на прибуток = $(480-230-55)*0,18=195*0,18=36,05$ тис. грн.

ТЕМА: ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

1 Платники податку, об'єкт і база оподаткування.

2 Податкові соціальні пільги.

3 Податкові ставки податку на доходи фізичних осіб.

4 Податкова знижка.

5 Порядок нарахування, утримання та сплати податку.

6 Оподаткування доходів фізичних осіб-підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.

Рекомендована література: [2,3,4,5].

Питання до самоконтролю знань:

1. Назвіть платників податку на доходи фізичних осіб в Україні.
2. Розкрийте зміст об'єкту оподаткування та бази оподаткування з податку на доходи фізичних осіб.
3. Які податкові пільги застосовуються до платників податку на доходи фізичних осіб?
4. В чому різниця між податковими пільгами і податковими знижками?
5. Які діють податкові знижки з податку на доходи фізичних осіб?
6. Розкрийте порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету.
7. Назвіть форми податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб.
8. Назвіть особливості сплати податку на доходи фізичних осіб, що провадять незалежну професійну діяльність.
9. Які основні ставки податку на доходи фізичних осіб застосовуються в Україні? В чому їх відмінність?

Тестові завдання:

1. Податок на доходи фізичних осіб – це:

- а) загальнодержавний непрямий податок;
- б) загальнодержавний прямий податок;
- в) місцевий податок.

2. Платниками податку на доходи фізичних осіб є:

- а) винятково фізичні особи-резиденти, які отримують доходи з джерелом їх походження на території України та іноземні доходи;
- б) фізичні особи-резиденти, які отримують доходи з джерелом їх походження на території України та іноземні доходи; фізичні особи-нерезиденти, які отримують доходи з джерелом їх походження на території України;
- в) юридичні особи (резиденти та нерезиденти), що здійснюють підприємницьку діяльність.

3. Податковим агентом щодо податку на доходи фізичних осіб є:

- а) фізична особа-резидент, який отримує як доходи з джерелом їх походження з території України, так й іноземні доходи;
- б) фізична особа, яка безпосередньо виконує трудову функцію за дорученням або наказом працедавця згідно з умовами укладеного з ним трудового договору;
- в) юридична особа (її відокремлений підрозділ), самозайнята особа, представництво нерезидента-юридичної особи, які зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок до бюджету від імені та за рахунок платника податку, вести податковий облік та подавати податкову звітність податковим органам.

4. Об'єктом оподаткування з податку з доходів фізичних осіб для платника-

резидента є:

- а) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід із джерелом їх походження з України; доходи з джерела їх походження в Україні, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті;
- б) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи;
- в) загальний місячний оподатковуваний дохід у вигляді заробітної плати.

5. Об'єктом оподаткування з податку з доходів фізичних осіб для платника-нерезидента є:

- а) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання);
- б) загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи;
- в) іноземні доходи.

6. Об'єкт оподаткування з податку на доходи фізичних осіб при нарахуванні доходу у вигляді заробітної плати визначається як:

- а) нарахована сума такої заробітної плати;
- б) нарахована сума такої заробітної плати, зменшена на суму збору до Пенсійного фонду України та внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- в) як нарахована сума зарплати, зменшена на суму утримань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у передбачених законом випадках - обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги, якщо платник податку має на це право.

7. Об'єкт оподаткування з податку на доходи фізичних осіб при нарахуванні доходу у негрошових формах визначається як:

- а) вартість такого нарахування, визначена за звичайними цінами, помножена на коефіцієнт, який розраховується за такою формулою:

$$K = \frac{100}{100 - C_n} \quad (14)$$

де C_n - ставка податку, встановлена для таких доходів на момент такого нарахування;

- б) вартість такого нарахування, визначена за звичайними цінами, помножена на коефіцієнт, який розраховується за такою формулою:

$$K = \frac{100}{100 + C_n} \quad (15)$$

- в) не розраховується, оскільки податок на доходи фізичних осіб в зазначеному випадку не стягується.

8. Об'єкт оподаткування з податку на доходи фізичних осіб при нарахуванні доходу у вигляді валютних цінностей визначається так:

- а) вартість таких цінностей визначається у відповідній іноземній валюті та не перераховується у гривні;
- б) вартість цінностей перераховується у гривні за курсом НБУ, діючим на момент одержання таких доходів;

в) не розраховується, оскільки доходи в іноземній валюті не оподатковуються.

9. Базою оподаткування з податку на доходи фізичних осіб-резидентів є:

- а) чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається як різниця загального оподаткованого доходу та податкової знижки такого звітного року;
- б) загальний оподатковуваний дохід звітного року;
- в) загальний місячний оподатковуваний дохід.

10. До складу загального місячного (річного) оподаткованого доходу з податку на доходи фізичних осіб включаються:

- а) сума коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт;
- б) аліменти, що виплачуються платнику податку;
- в) доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати та винагороди, нараховані платнику податку відповідно до умов трудового договору.

11. До складу загального місячного (річного) оподаткованого доходу з податку на доходи фізичних осіб не включаються:

- а) сума стипендії, яка виплачується з бюджету учню, студенту, ординатору, аспіранту в межах, визначених законом;
- б) дохід у вигляді вартості успадкованого майна;
- в) оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів попередніх податкових періодів та самостійно виявлений у звітному періоді платником податку.

12. Податкова соціальна пільга за податком на доходи фізичних осіб застосовується до доходу, нарахованого як заробітна плата, якщо його розмір не перевищує суми:

- а) що дорівнює одній мінімальній заробітній платі на момент нарахування доходу платника податку;
- б) яка дорівнює сумі місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на момент нарахування доходу платнику податку;
- в) яка дорівнює сумі місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень.

13. Податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого платнику податку місячного доходу у вигляді заробітної плати:

- а) тільки за одним місцем його нарахування (виплати);
- б) за основним й одним неосновним місцем нарахування (виплати) доходу;
- в) за необмеженою кількістю місць нарахування (виплати) доходу.

14. Податкова соціальна пільга за податком на доходи фізичних осіб для будь-якого платника податку розраховується як:

- а) сума, що дорівнює одній мінімальній заробітній платі (у розрахунку на місяць), встановленій законом на 1 січня звітного податкового року;
- б) яка дорівнює сумі місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень;
- в) сума, яка дорівнює до 31.12.2014 р. 50 %, а з 01.01.2015 р. – 100 % від суми місячного прожиткового мінімуму, встановленого законом на 1 січня звітного податкового року.

15. Право на застосування 150 % податкової соціальної пільги з податку з доходів фізичних осіб має платник податку, який:

- а) утримує двох чи більше дітей віком до 18 років у розрахунку на кожну таку дитину;
- б) постраждав внаслідок Чорнобильської катастрофи та віднесений до 1 або 2 категорії;
- в) є колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою.

16. Право на застосування 200 % податкової соціальної пільги з податку з доходів фізичних осіб має платник податку, який:

- а) одинока мати (батько), вдова (вдівець) або опікун, піклувальник у розрахунку на кожну таку дитину віком до 18 років;
- б) є інвалідом 1 або 2 групи, у тому числі з дитинства;
- в) є учасником бойових подій під час Другої світової війни.

17. У разі, якщо платник податку з доходів фізичних осіб має право на застосування податкової соціальної пільги з двох і більше підстав:

- а) податкова соціальна пільга дорівнює сумі пільг, розрахованих за кожною підставою;
- б) податкова соціальна пільга застосовується один раз з підстави, що передбачає її найбільший розмір;
- в) податкова соціальна пільга застосовується один раз з підстави, що передбачає її найменший розмір.

18. Податкова знижка з податку на доходи фізичних осіб – це:

- а) сума витрат, на яку дозволяється зменшення суми загального річного оподатковуваного доходу платника податку-резидента;
- б) сума бюджетної заборгованості перед платником податку на доходи фізичних осіб;
- в) сума загальних місячних оподатковуваних доходів звітного року, а також іноземних доходів, одержаних платником податку протягом такого року.

19. Право на податкову знижку з податку на доходи фізичних осіб має фізична особа, яка:

- а) є резидентом чи нерезидентом;
- б) не скористалася правом на податковий кредит за наслідками звітного року;
- в) є виключно резидентом, має реєстраційний номер облікової картки платника податку та здійснила витрати, що підлягають включенню до складу податкової знижки та підтверджені документально.

20. Сума податкової знижки з податку на доходи фізичних осіб:

- а) не може перевищувати суми загального оподатковуваного доходу платника податку, одержаного протягом звітного року як заробітна плата;
- б) може перевищувати суму загального оподатковуваного доходу платника податку, одержаного протягом звітного року як заробітна плата;
- в) не залежить від сум загального річного оподатковуваного доходу платника податку.

21. Базова ставка податку з доходів фізичних осіб становить:

- а) 15%; 17 %, якщо загальна сума доходів, отриманих платником податку у звітному податковому місяці, перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного податкового року (оподатковується сума перевищення з урахуванням податку, сплаченого за ставкою 15%);
- б) 20%;
- в) 25%.

22. Ставка податку на доходи фізичних осіб становить подвійний розмір базової ставки оподаткування від доходу нарахованого як:

- а) вартість власності, що успадковується будь-яким членом родини спадкодавця

першого ступеня споріднення;

б) сума заборгованості платника податку, за якою минув строк позовної давності;

в) виграш чи приз, крім виграшів у державну лотерею та недержавну лотерею, виграшу гравця (учасника), отриманого від організатора азартної гри.

23. Об'єкт спадщини оподатковується податком на доходи фізичних осіб при отриманні спадщини за нульовою ставкою до:

а) вартості власності, що успадковується будь-яким членом родини спадкодавця першого ступеня споріднення;

б) вартості власності, що успадковується будь-яким членом родини спадкодавця другого ступеня споріднення;

в) вартості власності, що успадковується будь-яким резидентом-членом родини спадкодавця.

24. Декларація з податку на доходи фізичних осіб має подаватись платником податку у визначених Податковим кодексом випадках у термін:

а) до 1 квітня наступного року;

б) до 1 травня наступного року;

в) термін подачі декларації не обмежений.

Практичні завдання:

Завдання 1

Розрахувати суму податку з доходів фізичних осіб за вересень 2014 р. Королько Є.В., якщо протягом місяця вона одержала наступні доходи:

1) місячна заробітна плата (нарахована) за основним місцем роботи – 2 200 грн.;

2) щомісячна сума аліментів - 200 грн.;

3) виграш у державну лотерею – 1 800 грн.;

4) заміна товару по гарантії - 420 грн.;

5) плата за донорство - 150 грн.;

6) отримано робочий одяг і взуття загальною вартістю 500 грн.;

7) отримано в спадщину грошові кошти на суму 5 000 грн. від спадкоємця першого ступеня споріднення;

8) дивіденди - 400 грн.;

9) доход від продажу 1 мотоциклу (протягом року) за нотаріально засвідченим договором купівлі-продажу – 10 000 грн.

Використати діючі у 2014 р.: розмір місячного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, ставку утримань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування із заробітної плати, ставку податку з доходів фізичних осіб.

Завдання 2

Визначити суму податкової знижки та відшкодування з бюджету за податком на доходи фізичних осіб за підсумками 2013 р., якщо нарахована заробітна плата платника податку за місцем основної роботи за 2013 р. становитиме 20 тис. грн., а сума коштів, що має сплатити платник податку на користь закладу вищої освіти для компенсації вартості його навчання за рік, - 10 тис. грн.

Використати діючі у 2014 р.: розмір місячного прожиткового мінімуму для працездатних осіб, ставку утримань єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування із заробітної плати, ставку податку з доходів фізичних осіб.

За яких обставин платника податку може скористатися правом на податковий

кредит за податком на доходи фізичних осіб у 2014 р.?

Методичні рекомендації до розв'язання задач:

Під час нарахування доходів у формі заробітної плати база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (3,6% від заробітної плати) та на суму податкової соціальної пільги. (ст. 164 Податкового кодексу України).

Ставка податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) складає 15% бази оподаткування.

Податкова соціальна пільга (ПСП) визначається на рік. В 2015 році гранична сума для отримання пільги складає 1705 грн.

Задача 1

Заробітна плата Токарева А.М. за місцем основної роботи в поточному році кожний місяць становила 1800 грн. Визначити суму податку на доходи фізичних осіб.

Розв'язання:

$$\text{ПДФО} = (1800 - (1800 * 3,6\%)) * 15\% = (1800 - 64,80) * 15\% = 260,28 \text{ грн.}$$

ТЕМА: ПЛАТА ЗА РЕСУРСИ ТА ІНШІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

1. Характеристика основних видів ресурсних платежів.
 2. Оцінка впливу ресурсних платежів на економічне та раціональне використання ресурсів.
 3. База оподаткування з ресурсних платежів.
 4. Строки і порядок сплати ресурсних платежів.
 5. Податок на майно та його характеристика.
 6. Екологічний податок, порядок обчислення і сплати.
 7. Місцеві збори та порядок їх адміністрування
- Рекомендована література:* [2,3,4,5].

Питання для самоконтролю знань:

1. Яке соціальне завдання держави повинен виконувати збір за реєстрацію нового транспортного засобу та об'єкти оподаткування?
2. Як обчислюється даний податок для нового транспортного засобу? У чому полягає різниця між новим і не новим транспортним засобом?
3. Назвіть особливості сплати збору за реєстрацію транспортного засобу та об'єкти оподаткування.
4. Перерахуйте основні групи платників податку на землю.
5. Хто має право на пільги плати за землю.
6. Назвіть особливості обчислення і сплати податку на землю.
7. Які існують особливості подання податкової звітності при сплаті податку на землю?
8. Що таке податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
9. Хто є платником податку за місця для паркування транспортних засобів?
10. Назвіть особливості сплати туристичного збору.

Тестові завдання:

1. Об'єктом оподаткування збором за реєстрацію транспортного засобу є:

- а) машини і механізми для сільськогосподарських робіт;
- б) автомобілі легкові та вантажні, мотоцикли; судна, оснащені та неоснащені двигуном, двигуном; літаки і вертольоти;
- в) транспортні засоби швидкої медичної допомоги.

2. Обчислення збору за реєстрацію транспортного засобу транспортних засобів за колісними транспортними засобами проводиться виходячи з:

- а) доходу платника податку;
- б) обсягу циліндрів двигуна або потужності двигуна транспортного засобу;
- в) екологічних характеристик транспортного засобу.

3. Платники збору за реєстрацію транспортного засобу сплачують збір:

- а) перед проведенням першої реєстрації транспортного засобу в Україні до 5 років та об'ємом двигуна понад 3000 см³;
- б) перед їх першою реєстрацією, у подальшому – щокварталу рівними частинами до 15 числа місяця, який слідує за звітним кварталом;
- в) перед першою реєстрацією, перереєстрацією, а також перед технічним оглядом транспортних засобів щороку або 1 раз у два роки, але не пізніше першого півріччя року проведення технічного огляду.

4. Фізична особа-власник земельної ділянки має сплачувати плату за землю у такому порядку:

- а) щомісяця протягом 30 календарних днів, які слідують після закінчення звітного податкового місяця;
- б) щокварталу протягом 40 календарних днів, які слідують після закінчення звітного податкового кварталу;
- в) щороку протягом 60 календарних днів із дня вручення платнику податкового повідомлення рішення податкового органу.

5. Плата за землю сплачується платниками-юридичними особами:

- а) щомісяця протягом 30 календарних днів, які слідують після закінчення звітного податкового місяця;
- б) щокварталу протягом 40 календарних днів, які слідують після закінчення звітного податкового кварталу;
- в) щороку протягом 60 календарних днів із дня вручення платнику податкового повідомлення рішення податкового органу.

6. Які суб'єкти підприємницької діяльності з перелічених нижче зможуть перейти на сплату єдиного податку:

- а) юридичні особи-СПД, які здійснюють торгівлю лікарськими засобами, у яких за рік середньооблікова чисельність працівників не перевищує 50 осіб, а обсяг виручки від реалізації товарів за рік не перевищує 1 млн. грн.;
- б) фізичні особи-СПД, які здійснюють торгівлю лікоро-горілчаними та тютюновими виробами, пально-мастильними матеріалами;
- в) банки, інші фінансово-кредитні та небанківські фінансові установи.

7. Єдиний податок юридичними особами-платниками податку сплачується за ставками:

- а) 3 % чи 6 % від виторгу від реалізації;

- б) 5 % чи 10 % від виторгу від реалізації;
- в) 6 % чи 10 % від виторгу від реалізації.

8. Базою оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є:

- а) загальна площа об'єкта житлової нерухомості;
- б) житлова площа об'єкта нерухомості;
- в) площа земельної ділянки, на якій розташований об'єкт житлової нерухомості.

9. Торговий патент має бути придбаний суб'єктом господарювання, якщо він здійснює свою діяльність:

- а) на ринках;
- б) здійснює торгівлю у пунктах продажу товарів, діяльність з надання платних побутових послуг, торгівлю валютними цінностями у пунктах обміну валюти; діяльність у сфері розваг;
- в) здійснює діяльність у сфері торгівлі підакцизними товарами.

Практичні завдання:

Завдання 1

Розрахувати суму збору за першу реєстрацію транспортного засобу торговельного підприємства, яким протягом першого півріччя 2011 р. придбано такі транспортні засоби:

- автомобілі вантажні з об'ємом циліндрів двигуна $8\,000\text{ см}^3$ (нові) – 3 од.;
- автомобіль легковий з об'ємом циліндрів двигуна $1\,500\text{ см}^3$ (термін використання – 3 роки);
- мікроавтобус з об'ємом циліндрів двигуна $1\,800\text{ см}^3$ (термін використання – 9 років);
- човен моторний з потужністю двигуна 35 квт (новий);
- яхта парусна, яка не обладнана двигуном, довжиною корпусу 10 м (термін використання – 10 років).

Який порядок сплати збору за першу реєстрацію транспортного засобу підприємством?

Ставки збору становлять:

- автомобілі вантажні з об'ємом циліндрів двигуна від $8\,201\text{ см}^3$ до $15\,000\text{ см}^3$: 20 грн. з 100 см^3 ;
- автомобілі легкові з об'ємом циліндрів двигуна від $1\,001\text{ см}^3$ до $1\,500\text{ см}^3$: 5 грн. з 100 см^3 ;
- автобуси, у тому числі мікроавтобуси: 5 грн. з 100 см^3 ;
- судна, оснащені двигунами із потужністю двигуна до 55 квт. (включно): 2,5 грн. за 1 квт;
- судна, не оснащені двигуном, завдовжки понад 7,5 м: 14 грн. з 100 см. довжини.

Завдання 2

Розрахувати суму плати за землю, що підлягає сплаті в бюджет землевласником за рік. Який порядок уплати податку платником?

Вихідні дані: Землевласником є акціонерне товариство-юридична особа, яка не є сільськогосподарським виробником та набула права власності на земельну ділянку 15 лютого 2011 р. Земельна ділянка займає площу 2 000 кв. м. і розташовується у межах населеного пункту з чисельністю населення 3 тис. осіб, який не має статусу курортного.

Нормативну грошову оцінку земельної ділянки не проведено. Ставка плати за землю складає 0,24 грн. за 1 кв. м. Земельну ділянку розташовано на території історико-культурного призначення місцевого значення. Використання земельної ділянки не пов'язане з функціональним призначенням цієї території (застосовується коефіцієнт 1,5).

Завдання 3

Розрахувати суму збору за паркування транспортних засобів за перший квартал 2011 р. та щомісячних авансових внесків, що має сплатити приватне підприємство. Площа земельної ділянки, яка відведена підприємству для паркування транспортних засобів відповідно до рішення місцевого органу самоврядування, становить 1 000 кв. м. Стоянка працює цілодобове. Ставка збору встановлена у розмірі 0,1%. Мінімальна заробітна плата на 1 січня 2011 р. становить 941 грн.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ, МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

1. Принципи оподаткування.
2. Поняття про податок, збір.
3. Функції податків.
4. Класифікація податків.
5. Структура податків. Вимога до побудови податкової системи.
6. Підсистема оподаткування підприємств (юридичних осіб). Структура української податкової системи.
7. Поняття про податкову політику. Елементи податкової політики
8. ПДВ. Платники податку.
9. ПДВ. Об'єкт оподаткування. Ставки податку.
10. ПДВ. Порядок визначення суми податку.
11. ПДВ. Поняття про податкове зобов'язання та податковий кредит.
12. ПДВ. Умови надання податкового кредиту та виключення з нього.
13. ПДВ. Податкові періоди. Строки сплати податку та надання податкової звітності.
14. ПДВ. Пільги з податку.
15. ПДВ. Особливості оподаткування операцій з нульовою ставкою.
16. ПДВ. Порядок погашення від'ємного значення податку.
17. Поняття про акцизний податок (АП). Загальна характеристика.
18. АП. Платники. Об'єкт оподаткування.
19. АП. Ставки та порядок розрахунку податку.
20. АП. Пільги з податку.
21. АП. Строки сплати податку.
22. АП. Особливості оподаткування алкогольних та тютюнових виробів.
23. Мито. Поняття про нього. Види мита.
24. Податок на прибуток підприємств (ППП). Поняття на податок – загальна характеристика. Дата сплати податку та строки подання податкової звітності.
25. ППП. Платники. Об'єкт оподаткування.
26. ППП. Дохід.
27. ППП. Витрати.
28. ППП. Амортизація основних фондів.
29. ППП. Ставки податку. Пільги з податку.
30. Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО). Порядок сплати до бюджету. Порядок надання річної декларації про майновий стан та доходи.
31. ПДФО. Платники. Ставки податку.
32. ПДФО. Місячний оподаткований дохід.
33. ПДФО. Податковий кредит.
34. ПДФО. Податкові соціальні пільги.
35. Податки та збори спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Загальне поняття.
36. Єдиний податок (ЄП). Поняття про нього. Ставки податку.

37. ЄП. Категорії платників податку. Об'єкт оподаткування за різними ставками податку.
 38. ЄП. Види податків від сплати яких звільняються платники податку.
 39. Плата за ресурси та послуги. Загальна характеристика основних платежів.
 40. Плата (податок) за землю (ПЗ). Загальна характеристика.
 41. ПЗ. Платники. Категорії земель за якими відбувається сплата податку.
 42. ПЗ. Ставки податку земель сільськогосподарського призначення.
 43. ПЗ. Ставки податку земель населених пунктів.
 44. ПЗ. Ставки податку земель промисловості, зв'язку, залізних доріг та інших земель поза населених пунктів.
 45. ПЗ. Податкові періоди. Строки сплати податку та надання звітності.
 46. ПЗ. Пільги з податку.
 47. Єдиний внесок. Загальне поняття.
 48. Платники ЄВ.
 49. Ресурсні платежі. Загальна характеристика.
 50. Склад і структура фіскальної служби та її функції.
 51. Правове забезпечення податкової роботи.
 52. Види перевірок податкових органів.
 53. Види ухилень від сплати податків.
 54. Переваги та недоліки податкової системи та податкової політики України.
 55. Основні напрями податкової політики України.
 56. Місцеві податки української податкової системи. Загальна характеристика.
 57. Місцеві податки української податкової системи. Прямі податки України.
- Коротка характеристика.
58. Непрямі податки України. Коротка характеристика.
 59. Перекладання податків. Подвійне оподаткування, напрями його усунення.
 60. Умови та причини, що спонукають здійсненню злочинів у сфері оподаткування.
 61. Переваги та недоліки податкової політики України.
 62. Види перевірок податкових органів.
 63. Поняття про податкову систему та податкову політику.
 64. Правове забезпечення податкової роботи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996 року №254к/96-ВР зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Закон України “ Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів щодо податкової реформи ” від 28.12.2014 № 71-VIII. [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
4. Постанова КМУ «Про Державну фіскальну службу України» від 21.05.2014 № 236 [Електронний ресурс] – режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>

Базова література

5. Василик О.Д. Податкова система України: навч. посібник / О.Д. Василик - К.: ВАТ "Поліграф техніка", 2004.- 285 с.
6. Іванчо В.В. Основи податкового законодавства України: навчальний посібник / В.В. Іванчо, М.Г.Волощук.- Ужгород: ТВД «Патент», 2012 – 265 с.
7. Крисоватий А.І. Податкова система: навч. посібник / А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк - Тернопіль: Карт-бланш, 2004.- 287 с.
8. Кудряшов В.П. Курс фінансів: навч. посібник / В.П. Кудряшов – К.: Знання, 2008.-431 с.
9. Кучерявенко М.П. Податкове право України: Академічний курс: підручник / М.П. Кучерявенко - К.: Правова єдність, 2008. – 701 с.
10. Олійник О.В. Податкова система: навч. посібник / О.В. Олійник, І.В. Філон – К.: ЦНЛ, 2006. – 456 с.
11. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посібн. / під ред. Іванова Ю. Б., Майбурова І. А. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 492 с.
12. Податковий менеджмент : підручник / Ю. Б. Іванов, А. І. Кри-соватий, А. Я. Кізіма та ін. – К. : Знання, 2008. – 525 с.

ГЛОСАРІЙ

Аваль – вексельне поручительство, згідно з яким банк бере на себе відповідальність перед векселедержателем за виконання векселедавцем оплати податкового векселя, яке оформляється шляхом проставляння гарантійного напису банку на кожному примірнику податкового векселя;

Амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації);

Акцизний податок – непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), що включається до ціни таких товарів (продукції);

Аукціон (публічні торги) – публічний спосіб продажу активів з метою отримання максимальної виручки від продажу активів у визначений час і в установленому місці;

Балансова вартість основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів – сума залишкової вартості таких засобів та активів, яка визначається як різниця між первісною вартістю з урахуванням переоцінки і сумою накопиченої амортизації;

Бартерна (товарообмінна) операція – господарська операція, яка передбачає проведення розрахунків за товари (роботи, послуги) у негрошовій формі в рамках одного договору;

Безнадійна заборгованість – заборгованість, що відповідає одній з таких ознак:

а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;
б) прострочена заборгованість, що не погашена внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не призвели до повного погашення заборгованості;

в) заборгованість, що не погашена внаслідок недостатності майна:

суб'єктів господарювання, оголошених банкрутами у встановленому законом порядку або знятих з реєстрації як суб'єкти господарювання у зв'язку з їх ліквідацією;

г) заборгованість, що не погашена внаслідок недостатності коштів, отриманих від продажу на відкритих аукціонах (публічних торгах) та в інший спосіб, передбачений умовами договору застави, майна позичальника, переданого у заставу як забезпечення зазначеної заборгованості за умови, що інші юридичні дії кредитора щодо примусового стягнення іншого майна позичальника не призвели до погашення заборгованості в повному обсязі;

г) заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажорних обставин), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;

д) прострочена заборгованість померлих фізичних осіб, а також осіб, які у судовому порядку визнані безвісно відсутніми, недієздатними або оголошені померлими, а також прострочена заборгованість фізичних осіб, засуджених до позбавлення волі;

Бюджетне відшкодування – відшкодування від'ємного значення податку на додану вартість на підставі підтвердження правомірності сум бюджетного відшкодування податку на додану вартість за результатами перевірки платника, у тому числі автоматичне бюджетне відшкодування у порядку та за критеріями, визначеними Податковим Кодексом;

Великий платник податків – юридична особа, у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень або загальна сума сплачених до Державного бюджету України податків за платежами, що контролюються органами державної податкової служби, за такий самий період перевищує дванадцять мільйонів гривень;

Витрати – сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, внаслідок чого відбувається зменшення власного капіталу (крім змін капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником);

Відчуження майна – будь-які дії платника податків, унаслідок вчинення яких такий платник податків у порядку, передбаченому законом, втрачає право власності на майно, що належить такому платникові податків, або право користування, зокрема, природними ресурсами, що у визначеному законодавством порядку надані йому в користування;

Господарська діяльність – діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами;

Грошове зобов'язання платника податків – сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як податкове зобов'язання та/або штрафну (фінансову) санкцію, а також санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності;

Заробітна плата – основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом;

Доходи – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами;

Екологічний податок – загальнодержавний обов'язковий платіж, що справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, скидів у водні об'єкти забруднюючих речовин, розміщення відходів, фактичного обсягу радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками, фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів та з фактичного обсягу радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року;

Емісійний дохід – сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від емісії (випуску) власних акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів (під час їх первинного розміщення), або над ціною зворотного викупу під час наступних розміщень інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів;

Єдиний реєстр податкових накладних – реєстр відомостей щодо податкових накладних та розрахунків коригування, який ведеться центральним органом державної податкової служби в електронному вигляді згідно з наданими платниками податку на додану вартість електронними документами;

Звичайна ціна – ціна товарів (робіт, послуг), визначена сторонами договору, якщо інше не встановлено цим Податковим Кодексом. Якщо не доведено зворотне, вважається, що така звичайна ціна відповідає рівню ринкових цін;

Земельний податок – обов’язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів;

Інжиніринг – надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об’єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об’єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та пусканалагоджувальних робіт, а також надання консультацій, пов’язаних із такими послугами (роботами);

Лізингова (орендна) операція – господарська операція (крім операцій з фрахтування (чартеру) морських суден та інших транспортних засобів) фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за плату та на визначений строк.

Марка акцизного податку – спеціальний знак для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів, віднесений до документів суворого обліку, який підтверджує сплату акцизного податку, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів;

Маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів – наклеювання марки акцизного податку на пляшку (упаковку) алкогольного напою чи пачку (упаковку) тютюнового виробу в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України щодо виробництва, зберігання та продажу марок акцизного податку;

Матеріальні активи – основні засоби та оборотні активи у будь-якому вигляді (включаючи електричну, теплову та іншу енергію, газ, воду), що не є коштами, цінними паперами, деривативами і нематеріальними активами;

Нерезиденти – це:

а) іноземні компанії, організації, утворені відповідно до законодавства інших держав, їх зареєстровані (акредитовані або легалізовані) відповідно до законодавства України філії, представництва та інші відокремлені підрозділи з місцезнаходженням на території України;

б) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва інших держав і міжнародних організацій в Україні;

в) фізичні особи, які не є резидентами України;

Орган стягнення – державний орган, уповноважений здійснювати заходи щодо забезпечення погашення податкового боргу в межах повноважень, встановлених Податковим Кодексом та іншими законами України;

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв’язку з фізичним або моральним зносом та

очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік);

Погашення податкового боргу – зменшення абсолютного значення суми такого боргу, підтвержене відповідним документом;

Податкова вимога – письмова вимога органу державної податкової служби до платника податків щодо погашення суми податкового боргу;

Податкова застава – спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених таким платником у строк, визначений Податковим Кодексом;

Податкове зобов'язання – сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установленій законом строк);

Податкове повідомлення-рішення – письмове повідомлення контролюючого органу (рішення) про обов'язок платника податків сплатити суму грошового зобов'язання, визначену контролюючим органом у випадках, передбачених Податковим Кодексом та іншими законодавчими актами, контроль за виконанням яких покладено на контролюючі органи, або внести відповідні зміни до податкової звітності;

Пеня – сума коштів у вигляді відсотків, нарахованих на суми грошових зобов'язань, не сплачених у встановлені законодавством строки;

План – графік документальних виїзних перевірок – перелік платників податків, що підлягають плановій перевірці контролюючими органами у відповідний період календарного року;

Податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, – документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку – резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів – фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподатковуваного доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати, у випадках, визначених Податковим Кодексом;

Податкова консультація – допомога контролюючого органу конкретному платнику податків стосовно практичного використання конкретної норми закону або нормативно-правового акта з питань адміністрування податків чи зборів, контроль за справлянням яких покладено на такий контролюючий орган;

Податкова порука – видана банком гарантія погашення податкового боргу платника податків. Податковою порукою гарантується погашення грошового зобов'язання, що входить до складу податкового боргу, якщо нарахування такого грошового зобов'язання оскаржується платником податків в адміністративному або судовому порядку. Порядок видачі податкової поруки визначається Національним банком України, а порядок її реєстрації – центральним органом державної податкової служби;

Податковий борг – сума грошового зобов'язання (з урахуванням штрафних санкцій за їх наявності), самостійно узгодженого платником податків або узгодженого в порядку оскарження, але не сплаченого у встановлений Податковим Кодексом строк, а також пеня, нарахована на суму такого грошового зобов'язання;

Резиденти – це:

а) юридичні особи та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням як на її території, так і за її межами;

б) дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет;

в) фізична особа – резидент – фізична особа, яка має місце проживання в Україні.

Навчально-методичне видання

Методичні вказівки
до проведення практичних занять
з дисципліни «Податкова система» для студентів
напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»
денної, заочної форми навчання

Видруковано у редакційно-видавничому центрі МДУ
89600 м. Мукачево
вул. Ужгородська, 26
тел. 2-11-09

*Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 4916*